

Kedves Kollégák,

A Médium – kultúra – irodalom. Az irodalom- és kultúratudomány gondolkodástörténeti távlatai a 20. században című NKFP-program keretében

2007. március 8-9-én

**Műfajiság, kulturális emlékezet és medialitás
a 20. századi magyar irodalomtudományban**

címmel rendezzük meg Budapesten, a **Petőfi Irodalmi Múzeumban** azt a konferenciát, amely (a horvát, német, osztrák és szlovák kutatókkal rendezendő idegen nyelvű konferencia előtt) mintegy záró, összefoglaló akkordját képezi a pályázatban vállalt három éves kutatási periódusnak.

E tanácskozás kérdésirányait több tekintetben is meghatározzák a Szerep és közeg c. debreceni konferencia eredményei és hangsúlyai. Az utóbbi összejövétel főbb kérdései az irodalomtudomány tárgykonstrukcióinak nem-interpretatív tényezőire irányultak, közülük is elsősorban a technikai médiumok értelemképző szerepére és ezeknek az irodalom önszemléletét alakító esztétikai, poétikai stb. funkcióira.

A márciusi konferencia más nézőpontból vizsgálná a magyar irodalomtudomány jelentősebb életműveit: arra nézve kérdezné őket, miként határolják körül, illetve konstituálják az „irodalmat”- mint az irodalomtudomány interpretációs apparátusa által rögzített és a közvetítés aktusában is keletkező „tárgyat”. Tehát ezúttal nem elsősorban a technológiai médiumok materiális aspektusai felől kérdezné azokat, hanem inkább - ezt kiegészítendő - a műfajiság és a stílus, azaz: **az irodalom intézményesítésének nyelvi-kulturális medialitása felől. Az irodalom így értett „anyagtalan” medialitására helyezett hangsúly (melynek mindenkor nyelvi és diszkurzív bázisa mindig temporális képződmény) pontosabb megvilágításba helyezhetné** az irodalom autonómiáját kitüntető vagy éppen megkérdőjelező magyar irodalomtudományi teljesítmények nem-hermeneutikai komponenseit, implicit intézményesítő műveleteit. S így nyílhatnék perspektíva irodalomtudomány és kultúratudományok határának vagy e határ felszámolásainak különféle hazai műveleire. Így e diskurzusok „kívülének” egyfajta archeológiája s vele irodalomértés és kulturális emlékezet intézményi összefüggései is kirajzolódhatnak.

A műfajiságra vonatkozó kérdezés sokrétűen tárhatja fel az irodalmi műalkotás mibenlétére vonatkozó előzetesen meghozott és (szükségszerűen) rejtve maradt döntéseket, amelyek egyben kanonizációs eljárásoknak is tekinthetők. A stilisztika pedig, amely az irodalmiság fogalmainak korántsem csak a nyelvészet és a pszichológia „szomszédos” diszciplínáira, de legalább annyira a kulturalitás egyéb területeire való ráutaltságát is feltárja, többek között a stílusfogalom „produktív labilitásának” (K. Ludwig Pfeiffer) kultúr- és diskurzustörténeti összefüggéseiben is megnyilváníthatja az irodalom retoricitásának és medialitásának történeti változékonyságát.

Fontos itt emlékeztetni arra, hogy kutatási programunk időbeli tárgya a pozitívizmus-tól a Németh G. Béla nevével fémjelezhető irodalomtudományos diskurzusig terjed. Spektrumába fogja tehát a pozitívizmus és a szellemtörténet korai (Thienemann, Horváth János, Zolnai Béla) és későbbi (Szerb Antal, Halász Gábor) irodalomtudósi életműveit éppúgy, mint többek között a népiséghez vagy a marxizmushoz rendelhető irodalomtudományi teljesítményeket, mely utóbbiak eddig alig képezték műfaji-intézménytörténeti, kulturális archeológiai kérdés tárgyát. Érdekes lehet továbbá múlt századi irodalomtudományos irányzatoknak (Horváth János, Sötér István, Barta János és mások) a romantika korszaktörténeti alakzatához és egyben műfaji hierarchikus rendjéhez való viszonyulása, vagy a modernség költészettörténeti tradícióját újragondoló értelmezők (Tamás Attila, Bori Imre) életműve. Németh G. Béla irodalomfelfogásában a meghatározó szellemtörténeti/hermeneutikai kérdések visszanyerésének vizsgálata lehet releváns.

A konferencián kb. 20-25 perces előadásokra kerül majd sor. A meghívottak szállásköltségét a szervezők állják. A konferencia anyagát tanulmánykötetben jelentetjük meg.

Arra kérünk tehát, amennyiben szívesen hozzájárulnál e vállalkozás sikeréhez, részvételi szándékodat és előadásod várható címét 2006. december 15-ig jelezd írásban a következő címre:

Bónus Tibor
ELTE BTK
Magyar Irodalomtörténeti Intézet
Összehasonlító Irodalomtudományi tanszék
1088 Bp., Múzeum krt. 4A.
bonustibor@yahoo.fr

Budapest, 2006. október 15.

Együttműködésedre és szakmai támogatásodra számítva,
szívélyesen üdvözl,

Kulcsár Szabó Ernő
egyetemi tanár,
a Médium-kultúra-irodalom
című NKFP-program konzorciumvezetője

Bónus Tibor
egyetemi tanársegéd
témafelelős